

DHOMA E POSAÇME E GJYKATËS SUPREME TË KOSOVËS PËR ÇËSHTJE QË LIDHEN ME AGJENSINË KOSOVARE TË PRIVATIZIMIT	SPECIAL CHAMBER OF THE SUPREME COURT OF KOSOVO ON PRIVATISATION AGENCY OF KOSOVO RELATED MATTERS	POSEBNA KOMORA VRHOVNOG SUDA KOSOVA ZA PITANJA KOJA SE ODOSE NA KOSOVSKU AGENCIJU ZA PRIVATIZACIJU
--	---	---

22 gusht 2012

SCC-09-0096

Paditësi

M.A., nga **XX**, përfaqësuar nga avokati **XX**

kundër

Të paditurat

1. **XX**, NSH,
2. **XX**, **XX**

Të dyja përfaqësohen nga Agjencia Kosovare e Privatizimit, rruga Ilir Konushevci, nr. 8, Prishtinë

Kolegji i parë i Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës për çështjet në lidhje me Agjencinë Kosovare të Privatizimit i përbërë nga gjyqtari kryesues Alfred von Keyserlingk, gjyqtari Shkelzen Sylaj dhe gjyqtari Ilmi Bajrami, pas seancës vendimmarrëse të mbajtur më 22 gusht 2012, lëshon këtë

Aktgjykim

1. **Padia refuzohet si e pabazuar.**
2. **Paditësi obligohet që të paguajë taksat gjyqësore në shumë prej 150 euro.**

Rrethanat faktike dhe procedurale

Më 3 qershor 2009, paditësi ushtroi padi për të shpallur të pavlefshme kontratën e shitjes të datës 12 shtator 1964 të cilën e nënshkroi me të paditurën Kooperativa Bujqësore Industriale XX (NSH) (faqe 9-11 në dosje). Ai kërkon aktgjykim me të cilin urdhërohet e paditura që të kthejë pronën që është objekt i kontratës, përkatësisht 9 ngastrat e tokës bujqësore, të cilat ndodhen në Zonën Kadastrale Sushicë, Graçanicë, me sipërfaqe të përgjithshme prej 2.87.00 ha, dhe ai të urdhërohet që të kthejë çmimin e blerjes.

Paditësi e ka nënshkruar kontratën e lartpërmendur duke u frikësuar nga përfaqësuesit e NSH-së dhe përfaqësuesit e qeverisë. Ai është kërcënuar se në të kundërtën do të përjashtohet nga puna dhe nga partia komuniste. Kushtet e kontratës, si dhe çmimi i blerjes, nuk ishin temë e diskutimeve. Ai nuk është kompensuar në mënyrë të drejtë. Paditësi pretendon se kontrata është nulë dhe e pavlefshme nga data kur ishte nënshkruar sepse, sipas mendimit të tij ishte lidhur në kundërshtim me parimet Kushtetutës dhe moralit shoqëror. Ai pohon se kjo i shkelë parimet e barazisë dhe lirisë së negocimit dhe

se është në kundërshtim me nenin 103 të Ligjit mbi Marrëdhëniet Detyrimore dhe nenit 8a të Ligjit Serb mbi Ndryshimet e Ligjit mbi Qarkullimin e Pasurisë së Paluajtshme (GZ SRS 28/87). Pasi që kanoşja e pretenduar ishte bërë nga përfaqësuesit e autoriteteve shtetërore nuk duhet të konsiderohet si kërcënim në kuptim të nenit 60 të Ligjit mbi Marrëdhëniet Detyrimore, që do ta bënte kontratën vetëm relativisht nulë dhe të pavlefshme. Në të kundërtën ajo duhet të konsiderohej si absolutisht nulë dhe e pavlefshme që nga fillimi.

Në mbrojtje, Agjencia Kosovare e Privatizimit (AKP) në emër të të paditurave deklaroi se padia duhet të refuzohet si e pabazuar. AKP-ja e konteston faktin se kontrata është nulë dhe e pavlefshme sipas nenit 103 të Ligjit mbi Marrëdhëniet Detyrimore. AKP-ja është e mendimit se padia është e parashkruar. Ajo konsideron se sipas nenit 111 dhe 117 të Ligjit mbi Marrëdhëniet Detyrimore, paditësi kishte një vit afat pasi kishte përfunduar kërcënimin që të kundërshtojë kontratën mbi bazat e mangësisë së vullnetit. Ajo e drejtë skadoi brenda 3 viteve pas datës së nënshkrimit. AKP-ja konstaton se neni 8a i Ligjit mbi Ndryshimet e Ligjit mbi Qarkullimin e Pasurisë së Paluajtshme (GZ RSS 28/87) nuk është ligji i zbatueshëm në bazë të Rregullores së UNMIK-ut 1999/24 për Ligjin e Zbatueshëm në Kosovë.

Arsyetimi Ligjor

Padia është e pabazuar.

1.

Kontrata e shitjes e datës 12 shtator 1964 në mes të paditësit dhe NSH-së së paditur (faqe 9-11 e dosjes) fillimisht ishte e vlefshme.

Kontrata është lidhur nga të dyja palët që formon dhe shpreh vullnetin për të krijuar rezultatin e njëjtë ligjor. Paditësi dhe partneri i kontratës së shitjes të datës 12.09.1964 kanë dëshiruar që shitja e paluajtshmërisë të ndodhë dhe e kanë shprehur këtë vullnet të përbashkët në kontratën e shitjes. Paditësi nuk mund të barazohet me personin dora e të cilit është detyruar me forcë të nënshkruaj ose i cili i është nënshtruar dhunës së tillë, që e bënë të pamundshëm formimin e vullnetit të tij. Kërcënimin për ta përjashtuar atë nga puna dhe nga partia komuniste ka ndikuar në vullnetin e tij, por nuk e ka bërë me të vërtetë të pamundshme që ai të abstenojë nga shitja e tokës.

Është i drejtë vlerësimi i paditësit se Kushtetuta e Republikës Socialiste Federale të Jugosllavisë e datës 7 prill 1963 (më tutje: Kushtetuta 1963), e cila atëherë ishte e vlefshme edhe për territorin e Kosovës së sotme nuk e ka lejuar kërcënimin e shfaqur ndaj tij. Të detyrohet paditësi që nën kërcënim të shesë ku për pasojë e kishte shpronësimin, të cilën kushtetuta do ta lejonte vetëm nëse do të bëhej kompensim i drejtë (neni 25, Kushtetuta 1963). Kërcënimin për ta përjashtuar atë nga puna nëse ai s'do ta shiste ka qenë shkelje e drejtave të tij për punë (neni 36, Kushtetuta 1963) si dhe të drejtat tjera kushtetuese kanë mundur të shkelen me kërcënimin e paditësit.

Megjithatë, kjo nuk e bënë kontratën e shitjes të pavlefshme. Sistemi ligjor mund të zgjedh në mes të shumë opsioneve se si të reagohej ndaj një shkelje të kushtetutës. Kjo mund të hap rrugën drejt Gjykatës Kushtetuese, dhe mund t'i jep palës së imponuar të drejtën për revokim, apo mund ta zhvleftësojë kontratën që nga fillimi, ose mund t'i mundësojë kompensim financiar, dhe kështu me radhë. Madje mund abstenojë nga

caktimi i ndonjë pasoje ligjore në një shkelje të kushtetutës, që nënkupton të mbështetet në mënyrë ekskluzive në përgatitjen e autoriteteve për të qenë në përputhje me kushtetutën apo në ndalesën politike të ndonjë shkeljeje. As Kushtetuta 1963 dhe asnjë ligj i Republikës Socialiste Federale të Jugosllavisë nuk ka përcaktuar se kontratat të cilat janë lidhur me kërcënim jo kushtetues janë vetvetiu të pavlefshme që nga fillimi.

2.

Kontrata ka mbetur e vlefshme.

Kushtetuta 1963 nuk i ofron paditësit mundësinë e revokimit të kontratës së shitjes.

Ligji mbi Marrëdhëniet Detyrimore i Republikës Socialiste Federale të Jugosllavisë i datës 1 tetor 1978 (më tutje: Ligji mbi Marrëdhëniet Detyrimore 1978) e rregullon nulitetin e kontratave dhe kontratave relativisht të pavlefshme dhe si të kërkohet nuliteti (neni 103 deri te neni 117 i Ligjit mbi Marrëdhëniet Detyrimore 1978), por ky ligj nuk është i zbatueshëm në mënyrë retroaktive (neni 1106 i Ligjit mbi Marrëdhëniet Detyrimore 1978). Prandaj, edhe dispozitat e këtij ligji në lidhje me parashkrimin nuk zbatohen.

Neni 8 i Ligjit të Republikës Socialiste të Serbisë i datës 23.7.1987 me të cilin ndryshohet Ligji Serb mbi Ndryshimet e Ligjit mbi Qarkullimin e Pasurisë së Paluajtshme i vitit 1981 (më tutje: Ligji Serb me Ndryshime i datës 23.7.1987) gjithashtu nuk shpie në pavlefshmërinë e kontratës së shitjes së datës 12.9.1964.

Dispozita përcakton këtë:

Kontrata për transferimin e pronës së paluajtshme do të jetë nulë dhe e pavlefshme nëse ajo është lidhur nën presion me përdorimin e dhunës, apo në ato kushte dhe rrethana në të cilat kërcënohet apo nuk arrihet të ofrohet siguria e njerëzve dhe e pronës, ushtrimi i mbrojtjes së të drejtave, lirive dhe përgjegjësisive të njeriut dhe qytetarit, apo ligjshmëria dhe barazia e kombeve dhe e grupeve etnike.

Dispozitat e paragrafit 1 të këtij neni do të zbatohen edhe në kontratat për transferimin e pronës së paluajtshme të lidhura para hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Ky nen nuk është i zbatueshëm në kontratën e datës 12.9.1964.

Transferimi i Pronës së Paluajtshme është rregulluar me Ligjin e vitit 1981 në Serbi nga Kuvendi i Serbisë (Gazeta Zyrtare e Serbisë 43/81, më tutje: Ligji Serb mbi Qarkullimin) dhe në vitin e njëjtë në Kosovë nga Kuvendi Kosovës (Gazeta Zyrtare e Kosovës 45/81, më tutje Ligji i Kosovës mbi Qarkullimin). Ligji Serb me Ndryshime i datës 23.7.1987, sipas nenit 1 të tij vetëm e ka ndryshuar Ligjin Serb mbi Qarkullimin. Legjislatori Serb nuk kishte gjithashtu kompetenca që të ndryshojë ligjin e një legjislature tjetër. Kështu që Ligji i Kosovës mbi Qarkullimin ka mbetur pa ndryshimin e nenit 8a të legjislacionit serb. Rezultati ishte se sipas Ligjit të Kosovës, kontratat të cilat janë lidhur nën kërcënim mbetën të vlefshme dhe sipas Ligjit të Serbisë ato u bënë të pavlefshme.

Megjithatë, neni 12 i Ligjit Serb për Ndryshimin e Ligjit mbi Qarkullim përcakton se neni 8 a i Ligjit me Ndryshime do të zbatohet në mënyrë të barabartë në të gjithë territorin e Republikës së Serbisë. Kjo nënkupton se sipas Ligjit të Kosovës, neni 8a nuk

ka qenë i zbatueshëm në Kosovë dhe sipas Ligjit serb ka qenë i zbatueshëm. Kushtetua e Serbisë e vitit 1974 megjithëse kërkonte që ligji i krahinës të mos devijonte nga Ligji i Republikës së Serbisë (neni 228 i Kushtetutës 1974) nuk e zgjidhë kontestin vetëm duke thënë se Ligji i Republikës së Serbisë mbizotëron, por kërkon që ligji krahinor të zbatohet derisa Gjykata Kushtetuese e Republikës së Serbisë të ketë vendosur për kontestin (neni 229 i Kushtetutës 1974). Pasi që nuk është lëshuar një vendim i tillë, neni 8a i Ligjit Serb me Ndryshime i datës 23.7.1987 nuk zbatohet në Kosovë.

Kontrata e datës 12.9.1964, me të cilën paditësi e ka humbur pronësinë e tij mbeten e vlefshme. Prandaj, padia me ligjin e zbatueshëm tani duhej të hedhet poshtë si e pabazuar.

3.

Por, edhe nëse supozohet se neni 8a i Ligjit Serb me Ndryshime i datës 23.7.1987 do të zbatohet në Kosovë, nuk do të mund të kërkohej më sot zhvleftësimi i kontratës së datës 12.9.1964. Ajo do të ishte e humbur. Padia e cila kërkon zhvleftësim është dorëzuar në gjykatë 45 vjet pas lidhjes së kontratës dhe 22 vjet pasi që është miratuar Ligji Serb me Ndryshime. Kërcënimi fillestar i cili e ka bërë paditësin të pranojë kontratën ka mundur të vazhdojë me vite, që do ta ndalonte paditësin të kërkojë zhvleftësimin e saj. Megjithatë, paditësi deri në vitin 2009 nuk ka pasur frikë të humb punën e tij apo të përjashtohet nga partia e tij kur të kundërshtojë kontratën e vitit 1967. Komuniteti ligjor, para së gjithash poseduesi i tanishëm i pronës së paluajtshme, do të mund të besonte se një e drejtë e cila nuk është përmbuar për aq shumë vjet do të mbetet e pa përmbuar. Ky mirëbesim meriton mbrojtje dhe mbrojtja bëhet duke e pranuar humbjen.

4.

Kjo nuk do të thotë se paditësi i cili ka pësuar nga trajtimi joligjor kur është kërcënuar për të nënshkruar kontratën e shitjes duhet të mbetet pa zhdëmtim ligjor. Varet nga legjislatori për të ndjekur Propozimin Gjithëpërfshirës të Martti Ahtisaarit për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës – sipas nenit 143 të Kushtetutës së Kosovës i cili zbatohet në mënyrë të drejtpërdrejtë dhe madje mbizotëron ndaj vet Kushtetutës – e që në mënyrë eksplicite kërkon që Kosova të adresojë kthimin e pronave. (Neni 6 i Shtojcës VII të Propozimit Gjithëpërfshirës). Para se miratohet një ligj i Kosovës i cili i rregullon çështjet e kthimit të pronave, gjykata nuk mund të jep zgjidhje ligjore për paditësin.

Taksat gjyqësore

Në bazë të nenit 12 të Ligjit mbi Dhomën e Posaçme dhe në pajtim me Rregullat Plotësuese Proceduralë në lidhje me Taksat Gjyqësore, të Dhomës së Posaçme, që janë në fuqi nga data 13 dhjetor 2010, tarifat e Dhomës në bazë të nenit 10 të Udhëzimit Administrativ Nr. 2008/02 (ADJ) të Këshillit Gjyqësor të Kosovës janë si vijon:

Shuma e tarifës për ushtrimin e padisë siç rregullohet me nenin 10.1 ADJ është 75 euro, pasi që Kolegji i Specializuar konsideron se vlera e padisë është 15.000 euro, duke marrë parasysh madhësinë e tokës në fjalë. Neni 10.12 ADJ përcakton se për aktvendimet e shkallës së parë në bazë të vlerës së objektit tarifa paguhet sipas numrit tarifor 10.1 që është 75 euro.

Tarifa e taksës gjyqësore, neni 10.1 (ushtrimi i padisë)	75 euro
Tarifa e taksës gjyqësore, neni 10.12 (aktvendimi)	75 euro
Gjithsej	150 euro

Shpenzimet e procedurës barten nga pala e pasuksesshme, në këtë rast nga Paditësi. Paditësi tanimë ka paguar shumën prej 50 euro, kështu që Paditësi do të paguajë në Dhomën e Posaçme shumën e mbetur prej 100 euro.

Këshillë Juridike

Kundër këtij aktvendimi mund të parashtrohet apel brenda 21 ditësh tek Kolegji i Apelit i Dhomës së Posaçme. Apeli duhet t'i dërgohet edhe palës tjetër dhe të dorëzohet tek Trupi Gjyqësor nga apeluesi brenda 21 ditësh. Apeluesi duhet të dorëzojë tek Kolegji i Apelit dëshminë se e ka dërguar Ankesën edhe tek pala tjetër.

Afati i paraparë fillon në mesnatën e asaj dite kur apeluesit i është dorëzuar aktvendimi me shkrim.

Kolegji i Apelit e refuzon ankesën si të papranueshme nëse apeluesi nuk e parashtron atë brenda afatit të paraparë.

I Padituri mund të ushtrojë përgjigje tek Kolegji i Apelit brenda 21 ditëve nga data kur i është dorëzuar apeli, duke e dorëzuar përgjigjen edhe tek apeluesi dhe tek pala tjetër.

Apeluesi pastaj i ka 21 ditë afat pasi që t'i dërgohet përgjigja në apelin e tij, për ta dorëzuar përgjigjen e vet tek Kolegji i Apelit dhe për ta dërguar atë tek pala tjetër. Pala tjetër pastaj i ka 21 ditë afat pasi që t'i dërgohet përgjigja e ankuesit që të dorëzojë kundërpërgjigjen e tij tek apeluesi dhe tek Kolegji i Apelit.

Alfred Graf von Keyserlingk
Gjyqtar Kryesues